

Ansökan om dispens från Allmänna bestämmelser § 13, moment 5 för ambulansstationer i Bräcke och Hammarstrand.

Region Jämtland Härjedalen ansöker härmed om dispens från Allmänna bestämmelser § 13, moment 5; arbete och jour i kombination, högst 24 timmar. Ansökan om dispens avser ambulanssjukvårdens stationer i Bräcke och Hammarstrand, med start 2025-06-01 och som längst till och med 2025-09-01.

Sammanfattning

Reglerna om dygnsvila har gett en del konsekvenser för stationerna i Bräcke och Hammarstrand utifrån brist på lokal kompetens, geografiska läget och avstånd till länets enda sjukhus. Detta har resulterat i att medarbetare på ambulansstationen har ackumulerat stora mängder övertid som ett resultat i att kunna säkerställa patientsäkerheten i området. Arbetsgivaren ser stora utmaningar i att, utifrån de nya arbetstidsreglerna, kunna säkerställa bemanningen och patientsäkerheten samtidigt. Detta är extra påtagligt under huvudsemesterperioden. Bemanningen inom det närmsta året kommer även att påverkas med hänvisning till pensionsavgångar, pågående och planerade föräldraledigheter och befintliga vakanser. Utifrån geografiskt läge Arbetsgivaren söker dispens för att under huvudsemesterperioden kunna tillämpa s.k dygnspass (20 timmar aktiv tid, 4 timmar jour) kontinuerligt.

Utanför huvudsemesterperioden avser arbetsgivaren att tillämpa dygnspass restriktivt i kombination med delade dygn (12-timmars arbetspass). Dygnspass kommer då att förläggas under helgerna.

Totalt i regionen finns det i dagsläget 10 ambulansstationer.

Bakgrund

Vilken/vilka yrkesgrupp/yrkesgrupper är berörda av begäran om dispens och hur många arbetstagare i dessa grupper skulle beröras?

Yrkesgrupperna som berörs av begäran om dispens är ambulanssjukvårdare, samt såväl grundutbildade som specialutbildade sjuksköterskor (IVA, anesthesi, distriktssköterskor samt ambulanssjuksköterskor).

Bemanningsbehov per dygn utifrån de nya reglerna är 4 per station, varav minst två ska vara sjuksköterska (allmän eller specialist).

Bemanningsbehovet utifrån dispens blir 2 per station varav minst en sjuksköterska.

Medarbetarna är schemalagda på varsin station men hjälper varandra mellan berörda ambulansstationer.

3. Har alternativa lösningar och möjligheterna att bemanna verksamheten med beaktande av dygnsviloreglerna enligt AB utfömts?

Verksamheten har tillämpat delade dygn (12-timmarspass) sedan 2023-10-01, där man ser att bristen på bemanning har resulterat i höga andelar övertid.

Semestrar och föräldraledigheter är ej fastställt än men historiskt och organisatoriskt är det fem till sex semester/föräldraledigheter juli månad och fem semester/föräldraledigheter juni och augusti på Bräcke och Hammarstrands ambulansstationer.

Hammarstrand har 2 vakanser i dagsläget.

4. Beskriv hur verksamheten är bemannad och hur belastningen ser ut. Ange om det saknas specifik kompetens eller dylikt. Om så är fallet vilken/vilka kompetenser saknas och vilka konsekvenser får det?

Verksamheten är bemannad med 20% ambulanssjukvårdare och 80% sjuksköterskor/ambulanssjuksköterskor.

Den operativa ambulanspersonalen ska finnas tillgänglig för utryckning dygnet runt under årets alla dagar och i ledning av verksamheten med ACIB (ambulanschef i beredskap) och inre befäl. Personalen har en inställelsetid (den tid det tar att ta sig till bilen från att larmet inkommer) på 90 sekunder.

Regionen har tidigare haft en ambulanssjukvårdarutbildning för undersköterskor (2022). Det genererade 11 nya ambulanssjukvårdare inom regionen. I dagsläget har vi ingen sådan pågående utbildning. Arbetsgivaren fortsätter att se över möjligheten att rekrytera fler ambulanssjukvårdare, men historiskt sett har det varit svårt att tillsätta vakanser på såväl sjuksköterskor som ambulanssjukvårdare.

Arbetsgivaren har tittat över möjligheten att anställa fler ambulanssjukvårdare per station men vi är ännu inte i mål med den frågan. Arbetsgivaren har historiskt sett haft en strävan om att ha en 80/20-fördelning, dvs 80% sjuksköterskor och 20% ambulanssjukvårdare. Frågan om antal ambulanssjukvårdare bör utökas är aktuell i dagsläget, dock ser arbetsgivaren också att det är en svårrekryterad yrkeskategori – som det ser ut i dag så har vi i Bräcke och Ragunda nått 80/20-målet.

Arbetsgivaren följer huvudöverenskommelsen för respektive avtalsområde, dvs:
Kommunal – 36.20 tim/v vid 20% nattarbete
Vårdförbundet – 34.20 tim/v vid 30% nattarbete

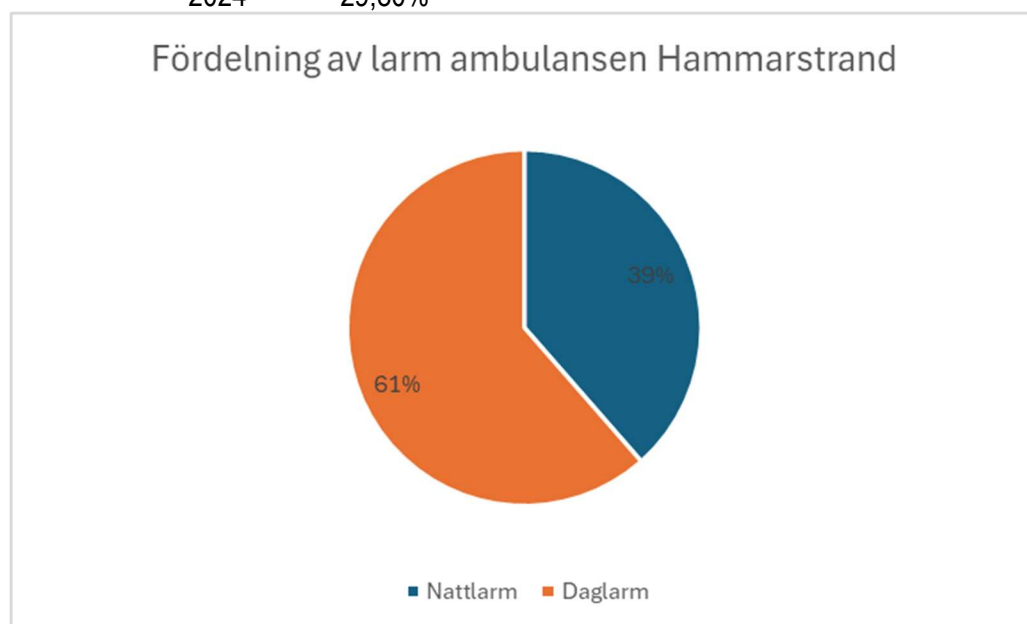
Statistik kopplat till belastning bifogas nedan:

Beläggning ambulanser Nära Vård BBR

Ambulansen Hammarstrand

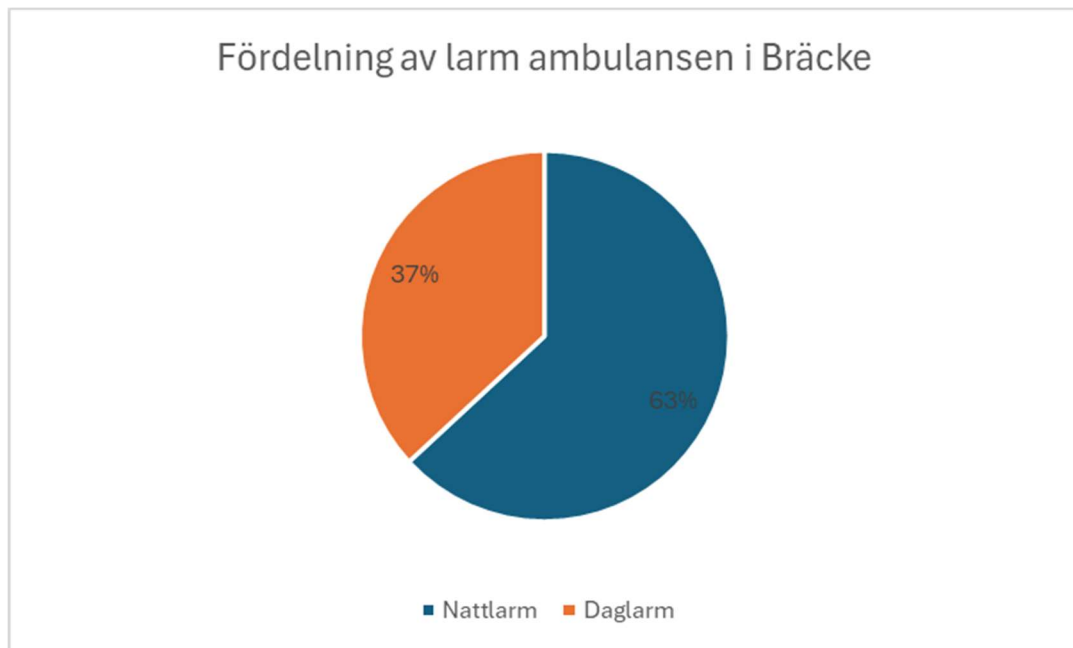
Beläggning sommarperioden över dygnet trender

Sommarperiod	Beläggning
2022	30,10%
2023	31,30%
2024	29,80%

Ambulansen Bräcke Beläggning sommarperioden över dygnet trender

Sommarperiod	Beläggning
2022	21,10%
2023	22,60%
2024	20,10%

5. Beskriv om det finns specifika faktorer kopplade till tredje man (till exempel patient, brukare, barn, civilsamhälle eller dylikt) som särskilt behöver beaktas när verksamheten bemannas.

Ambulansverksamheten är verksam alla dygnets timmar och alla dagar året runt. Det är viktigt att patientsäkerheten, akutvården och tillgänglighet inte försämras för regionens invånare.

Enhetschefen prioriterar dagligen och omfördelar personal för att täcka vakanta arbetspass.

6. Finns det andra faktorer som påverkar möjligheten att bemanna, såsom hög andel deltidsarbete, frånvaro, svårigheter att rekrytera eller dylikt och vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa bemanningen.

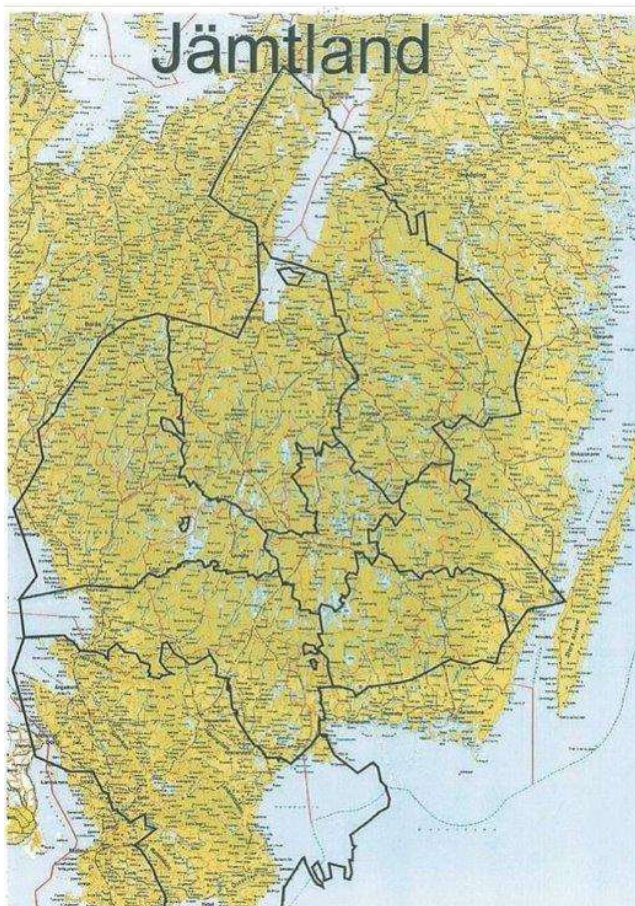
Stora svårigheter att rekrytera till Bräcke och Hammarstrand då det anses vara glesbygd. Den nya arbetstidsförläggningen resulterar i fler pendlingsstillfällen för medarbetarna, vilket leder till att fler söker arbete på stationer när bostadsorten. Flera medarbetare i Hammarstrand pendlar 10 mil enkel resväg till Hammarstrand från sin bostadsort. Även i Bräcke finns medarbetare som har pendlingsavstånd upp till 8 mil enkel resa till arbetet. Det finns stora svårigheter att finna behörig kompetens på lokal nivå och området ser en brist på inflyttande. Stationerna har även varit beroende av att bemanna från Östersund (6-10 mil enkel väg). Möjligheterna att ta in nyexaminerade sjuksköterskor är även begränsad då det är lång inskolningstid som förutsätter att verksamheten har erfaren personal på plats.

7. Beskriv verksamhetens geografiska förutsättningar om detta är relevant i ärendet, till exempel om det rör sig om glesbygd med långa pendlingsavstånd eller dylikt?

Bräcke och Hammarstrand är båda ambulansstationer med stora upptagningsområden i glesbygd i nordöstra Jämtland. Detta innebär att patienter inom upptagningsområdet kan bo långt ifrån regionens sjukhus i Östersund. Detta kan i praktiken innebära att den reella sträckan för ambulansen kan bli cirka 15 mil för att hämta och transportera patienter till sjukhuset. Då det är svårt att planera arbetet inom ambulansen kan detta resultera i övertidsarbete för de anställda. Exempelvis tar en transport från Hammarstrand till Östersunds sjukhus tur- & retur cirka 3 timmar under ett uppdrag. Vad gäller Bräcke till Östersund tar det 2,5 timmar tur- & retur under ett uppdrag. Under ett uppdrag ingår avlämning av patient, tanka, fylla på bilen med utrustning, dokumentera mm.

I genomsnitt tar det i området 25 minuter för en ambulans att ta sig från ambulansstationen till patientens hem (responstid). Det är inte ovanligt förekommande att en ambulans måste köra till sjukhus vid ett tillfälle som då resulterar i att en oförutsedd händelse inträffar som inskränker på medarbetarens dygnsvila.

Nedan bifogad bild är för att illustrera storleken av Jämtland i förhållande till Skåne.

8. Ange genomsnittlig andel aktivt arbete under jour för berörd/berörda yrkesgrupp/yrkesgrupper. Bifoga statistik om sådan finns att tillgå.

240601-240830

Radetiketter	Jourtid	Beläggning under jour
Ambulans Bräcke	03-07	8,9%
Ambulans Hammarstrand	03-07	17,55%

9. Beskriv förväntad utveckling och belastning på verksamheten under de kommande 12 månaderna.

Statistiken för sommaren från 2024 visar att ambulansverksamheten i Hammarstrand och Bräcke har liknande antal larm och beläggningar som 2022 och 2023. Inga indikationer på att belastningen kommer att gå upp sommaren 2025.

10. Beskriv vilka åtgärder som har vidtagits för att arbetstid enligt AB eller tillämplig bilaga till AB ska kunna förläggas.

Nytt grundschema med 12 h aktiv tid per pass, dag eller natt. Ett större arbete har pågått sedan införandet av de nya reglerna som innebär att man nyttjar hela ambulansverksamhetens resurser till att bemanna enheterna enl. punkt 1. Detta ses som en kortsiktig lösning där arbetsgivaren nyttjar arbetsledningsrätten. Denna hantering påverkar dock andra stationers bemanning och resurser vilket medför att det inte är en hållbar lösning på sikt.

Utifrån föregående års rekrytering av sommarvikarier som inte genererade tillräckligt med vikarier för att täcka semesterperioderna har rekryteringen av sommarvikarier påbörjats i ett tidigare skede för 2025.

Arbetsgivaren har även infört ett glesbygdstillägg å 3 000 kronor för ambulansstationerna utanför Östersund.

I slutet av 2023 fattades beslut om att införa ett lönetillägg för svårrekryterade ambulansstationer i länet å 5 000 kronor (i detta beslut innefattas Hammarstrands ambulansstation). Syftet med lönetillägget är att locka externa sökanden till stationerna och bibehålla den personal som arbetar på dessa stationer i dag. Lönetillägget för svårrekryterade stationer är tidsbegränsat och utvärdering är planerad till december 2025.

Utöver detta har arbetsgivaren en övernattningslägenhet i Hammarstrand som kan bokas per dygn av medarbetare med långa pendlingsavstånd. I Bräcke finns det inte övernattningslägenhet att låna eller boka.

På de olika enheterna finns utsedda medarbetare som ansvarar för att sammanställa och justera schemaperioden med hänsyn till medarbetarnas egna önskemål och behov. Detta medför att medarbetarna har möjlighet att påverka sitt eget schema utifrån olika grundförutsättningar. Båda enheterna utgår från fasta schemarader.

I området pågår ett arbete med överrekrytering för att stärka upp bemanningen och förebygga övertid vid korttidsfrånvaro och andra typer av ledigheter. Liknande lösningar har gjorts i regionens västra områden där man sett goda resultat med lägre andel övertidsarbete totalt för Region Jämtland Härjedalen sommaren 2024 jämfört med sommaren 2023.

För att säkerställa bemanningen under semesterperioden krävs totalt åtta sommarvikarier som arbetar heltid på ambulansstationerna Bräcke och Hammarstrand, detta säkerställer då endast semester enligt lag. Utöver semester enligt lag tillkommer också föräldraledigheter.

11. Beskriv varför det krävs en dispens och utveckla varför arbetstid och jourtid, som sammantaget uppgår till 20 timmar, inte är tillräckligt för verksamheten. Beskriv också vilka konsekvenser en sådan schemaläggning skulle medföra för verksamheten.

Vid tillämpning av 20-timmarspass blir det en förskjutning av passtiderna vilket resulterar i att medarbetarna kan komma att behöva starta sitt pass mellan 02 - 04 på natten. Ytterligare en faktor som gör att det inte är en hållbar lösning beror på de långa pendlingsavstånden; vid beviljat undantag behöver medarbetare som bor långt från stationen behöva pendla vid lika många tillfällen eftersom jour ej räknas som ordinarie arbetstid. Konsekvensen av detta är att de utför lika många pass, pendlingar men har längre arbetspass på grund av juren. Arbetsgivaren bedömer att med detta arbetssätt kommer man inte kunna leva upp till kraven i AFS 2015:4 om organisatorisk och social arbetsmiljö och skapa en balans mellan arbete, fritid och familjeliv; arbetsgivaren förutsätter att en sådan balans är väsentlig för att kunna prestera i arbetet.

Arbetsgivaren ser därför med hänvisning till ovan att det alternativ som kvarstår på kort sikt är att kunna förlägga medarbetare med arbetspass som innebär 20 timmar aktiv tid och 4 timmars jour. Då statistiken talar för att det är som lägst beläggning mellan 03.00 – 07.00 kommer juren att förläggas under denna tidsram.

12. Ange för hur lång tidsperiod dispens krävs, och vad som ligger till grund för detta.

Arbetsgivaren ser stora svårigheter att lösa bemanningen med hänvisning till kommande sommarperiod. Bortsett från den bemanningsbrist och brist på kompetens i närområdet som finns så har även ambulansen Hammarstrand i dagsläget vakanser. Stationen i Bräcke har även en förväntad pensionsavgång samt graviditetsledighet planerat inom kort. Flertalet medarbetare i Bräcke har även sökt anställning på andra stationer närmare bostadsorten.

Som det ser ut i dag blir det extra påtagligt för verksamheten under sommarperioden 2025 om dispens ej blir beviljat. Stationerna har i dagsläget ej tillräckligt med personal för att lösa bemanningen och upprätthålla verksamheten, då antalet medarbetare inte räcker till för att fördela ut övertid att lösa de vakanta passen. Detta blir extra sårbart under huvudsemesterperioden då det kommer bli ytterligare bemanningsbrist när medarbetarna har semester. Utifrån rekrytering av semestervikarier för sommaren 2024 kan man se att detta inte gav tillräckligt många sökanden för att kunna upprätthålla verksamheten, säkerställa patientsäkerhet och samtidigt följa huvudreglerna enligt AB 20 §13 mom.5.

Arbetsgivaren avser, vid beviljad dispens, att tillämpa dygnspass restriktivt; detta innebär att arbetsgivaren i huvudsak kommer att schemalägga delade dygn som förhåller sig till gällande arbetstidsregler, i kombination med dygnspass som kommer att förläggas under helgerna. Detta är en förutsättning för att upprätthålla verksamheten utifrån befintlig bemanning. Arbetsgivarens förhoppningar är att kunna reducera antalet planerade dygnspass successivt förutsatt att bemanning med hjälp av sommarvikarier ökar. Dygnstjänstgöring kommer att vara på frivillig basis för våra medarbetare efter individuell riskanalys gjorts.

Med hänvisning till ovan ansöker arbetsgivaren om dispens för sommarperioden (2025-06-01 – 2025-09-01) för att kunna säkerställa kompetensförsörjning i området.